C/2025/3194

2.7.2025

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

EØSU's anbefalinger vedrørende reform- og investeringsforslagene fremsat inden for rammerne af det europæiske semester 2024-2025

(initiativudtalelse)

(C/2025/3194)

Ordførere: **Konstantinos DIAMANTOURIS**
Javier DOZ ORRIT
Luca JAHIER

Rådgiver	Olivier Cédric VAUZELLE (for ordføreren)
Plenarforsamlingens beslutning	11.7.2024
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 52, stk. 2
Vedtaget i sektionen	15.4.2025
Vedtaget på plenarforsamlingen	30.4.2025
Plenarforsamling nr.	596
Resultat af afstemningen (for/imod/ hverken for eller imod)	152/0/2

1. Konklusioner og anbefalinger

EU skal på en og samme gang håndtere enorme geopolitiske udfordringer inden for udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik, såsom Ruslands aggression mod Ukraine, erklæringer og handlinger fra den nye amerikanske regering i forbindelse med handel, NATO, territoriale ambitioner og andre områder samt igangværende konflikter i Mellemøsten. Derudover skal EU i væsentlig grad forbedre produktiviteten og konkurrenceevnen i sin økonomi og samtidig nå målene i den grønne pagt og styrke den sociale samhørighed gennem den europæiske søjle for sociale rettigheder. Håndteringen af disse udfordringer kræver stærk politisk og samfundsmæssig støtte, aktiv deltagelse af det organiserede civilsamfund, god regeringsførelse, større enhed og integration og et konsekvent forsvar af demokratiske værdier og menneskerettigheder, både inden for og uden for vores grænser. EØSU mener, at de størst mulige finansielle ressourcer — offentlige og private, nationale og europæiske — skal mobiliseres for at nå veldefinerede mål på alle disse områder. Dette indebærer en prioritering af europæiske offentlige goder og styrkelse af alle tilgængelige budgetmæssige og finansielle instrumenter eller oprettelse af nye, hvor det er nødvendigt.

1.1. *Reform- og investeringsforanstaltningerne i medlemsstaterne, navnlig dem, der er baseret på de landespecifikke henstillinger for 2024*

EØSU:

1.1.1. anerkender, at de landespecifikke henstillingers relevans for håndteringen af nationale udfordringer i medlemsstaterne varierer fra land til land, og opfordrer Kommissionen til at formulere mere skræddersyede henstillinger vedrørende sunde finanspolitikker med henblik på finansiel stabilitet, langsigtet bæredygtig vækst og konkurrenceevne, offentlige udgifter til vigtige offentlige tjenester, tjenesteydelser af almen interesse og sociale politikker samt den digitale og den grønne omstilling. EØSU opfordrer også regeringerne til at gennemføre de foreslåede investeringer og reformer mere effektivt;

1.1.2. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at arbejde for yderligere systematisk kommunikation og bevidstgørelse om målene for bæredygtig udvikling i de landespecifikke henstillinger, når investerings- og reformforslag omsættes til konkrete tiltag og foranstaltninger;

1.1.3. gentager sin opfordring til, at der etableres en struktureret høringsproces på EU-niveau med formaliserede høringsprocedurer, der er mere harmoniserede og gennemsigtige;

1.1.4. understreger, at Kommissionen bør fortsætte sin strukturelle dialog med de nationale arbejdsmarkedsparter og civilsamfundsorganisationer. Kommissionen bør kræve, at medlemsstaterne fremlægger et sammendrag af de høringer, der er blevet afholdt med interessenterne;

1.1.5. opfordrer til, at det reformerede partnerskabsprincip medtages i det europæiske semester ([1]).

1.2. ***De mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag og EU's nye ramme for økonomisk styring***

1.2.1. EØSU opfordrer således Kommissionen til at udarbejde klare og harmoniserede retningslinjer i en EU-forordning for medlemsstaterne om, hvordan interessenter kan inddrages på en obligatorisk, systematisk, strukturel og meningsfuld måde. Sådanne retningslinjer vil gøre det muligt efterfølgende at regulere en formel høringsproces på nationalt plan. Kommissionen bør gøre en kvalitativ inddragelse af interessenter til et kriterium for godkendelse af den nationale plan.

1.2.2. Europa-Kommissionens metode til evaluering af medlemsstaternes mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag bør vurderes yderligere, navnlig med hensyn til overholdelsen af de nødvendige nye investeringer og reformer, når medlemsstaterne anmoder om at forlænge tilpasningsperioden fra fire til syv år.

1.3. ***Gennemførelsen af de reformer og investeringer, der er fastsat i de nationale genopretnings- og resiliensplaner***

EØSU:

1.3.1. mener, at genopretnings- og resiliensfaciliteten i øjeblikket spiller en central rolle med hensyn til at støtte investeringer og reformer. Ikke desto mindre mangler der stadig at blive løst en række spørgsmål vedrørende gennemførelsen af faciliteten, inden instrumentet ophører;

1.3.2. opfordrer til bedre koordinering, planlægning og tildeling af ressourcer for at overvinde forsinkelser og effektivisere processer. Udvalget opfordrer også medlemsstaterne til at give administrativt personale adgang til uddannelse og kompetenceudvikling for at forbedre projektforvaltningen og de administrative processer. EØSU ([2]) har endvidere understreget behovet for bedre, rettidig og konsekvent information om status for de nationale genopretnings- og resiliensplaner;

([1]) Den Europæiske Socialfonds støtte til arbejdsmarkedets parter i perioden 2007-2013, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for finansiel støtte til grænseforvaltning og visumpolitik (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 159), EØSU's sonderende udtalelse om Styrkelse af resultatorienteringen i samhørighedspolitikken efter 2027 — udfordringer, risici og muligheder (EUT C, C/2025/2018, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2018/oj) og evalueringsrapport Midtvejsevalueringen af genopretnings- og resiliensfaciliteten om adfærdskodeks og drøftelser med interessenter ved konferencen i CEMR og offentliggørelsen af dets dokument Top level decision — Local consequences: The European Semester explained den 2. december 2024.

([2]) EØSU's evalueringsrapport om *Midtvejsevaluering af genopretnings- og resiliensfaciliteten*.

1.3.3. fastholder, at der er behov for gennemsigtighed med hensyn til de endelige støttemodtagere, og har opfordret Kommissionen og de nationale regeringer til at forenkle procedurerne, mindske bureaukratiet og yde støtte for at sikre, at planerne gennemføres effektivt og rettidigt ([3]);

1.3.4. opfordrer til, at den næste årsberetning om genopretnings- og resiliensfaciliteten omfatter en tematisk analyse af inddragelsen af arbejdsmarkedets parter, civilsamfundsorganisationer, nationale parlamenter og lokale og regionale myndigheder ([4]);

1.3.5. opfordrer til, at fristen for anvendelse af midler fra genopretnings- og resiliensfaciliteten forlænges, i det mindste indtil den næste flerårige finansielle ramme (FFR) i 2028, hvis det viser sig, at en manglende forlængelse vil føre til tab af midler ([5]);

1.3.6. understreger behovet for at fastsætte mere detaljerede delmål og mål og for at sikre, at de oplysninger, som medlemsstaterne giver, er pålidelige ([6]). Udvalget understreger behovet for at fokusere mere på udformningen af grænseoverskridende projekter.

1.4. *Investeringsbehov for at imødegå nuværende og fremtidige udfordringer*

1.4.1. EØSU mener, at en styrkelse af EU's finansieringskapacitet, som foreslået i Draghirapporten, vil kræve meget mere end det eksisterende finanspolitiske råderum i de enkelte medlemsstater og omfanget og strukturen af den nuværende FFR. EØSU gentager behovet for at oprette en strategisk investeringsfond ([7]), der størrelsesmæssigt svarer til genopretnings- og resiliensfaciliteten, og som prioriterer finansieringen af europæiske fælles goder og nationale investeringer i overensstemmelse med centrale europæiske politiske prioriteter. Det nyligt oprettede InvestAI-initiativ og den bebudede fremtidige Fond for Konkurrenceevne som led i en stærkere og mere konsekvent FFR udgør fremskridt på dette område. Samtidig understreger EØSU behovet for hurtigt at intensivere en massiv mobilisering af private opsparinger gennem en fuldførelse af kapitalmarkedsunionen (for nylig omdøbt til »opsparings- og investeringsunionen«) og for at øge EIB's finansielle kapacitet.

1.5. *Et revideret og stærkere europæisk semester*

1.5.1. Det europæiske semester er blevet et solidt og veletableret instrument for EU's økonomiske styring og koordinering med medlemsstaterne og er i færd med at blive udviklet yderligere. Ikrafttrædelsen af EU's reviderede ramme for økonomisk styring, de allerede bebudede forbindelser mellem værktøjet til koordinering af konkurrenceevnen og semestret, det oprindelige forslag om mulige forbindelser med semestret om de fremtidige udgifter til den næste FFR og i det mindste en del af den fremtidige Samhørighedsfond er alle yderligere tegn på fremskridt på dette område. Ligesom tilbagetrækningen af den årlige strategi for bæredygtig vækst 2025 i december 2024 fremhæver de alle behovet for en grundig opgradering af denne proces.

1.5.2. EØSU opfordrer Kommissionen til hurtigst muligt at revidere semestrets struktur og tidsplan med henblik på at sikre fremtidige sammenkoblinger med værktøjet til koordinering af konkurrenceevnen af hensyn til gennemsigtigheden og til at sætte alle involverede aktører (EU-institutioner, nationale regeringer, parlamenter, lokale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer) i stand til fuldt ud at udøve deres respektive rolle i processen med det europæiske semester.

([3]) Revisionsretten — Kommissionens decharge for 2023: Høring af kommissærerne Valdis Dombrovskis og Paolo Gentiloni om genopretnings- og resiliensfaciliteten (Budgetkontroludvalget — Europa-Parlamentet — 12. november 2024) [1] Europa-Parlamentet — The 100 largest recipients of Recovery and Resilience Facility.

([4]) I overensstemmelse med Det Europæiske Regionsudvalgs udtalelse ECON-VII/037 om *Midtvejsevaluering af den europæiske genopretningsplan efter covid-19 (genopretnings- og resiliensfaciliteten)* (vedtaget i oktober 2024) (EUT C, C/2024/7057, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7057/oj).

([5]) I overensstemmelse med Det Europæiske Regionsudvalgs udtalelse ECON-VII/037 om *Midtvejsevaluering af den europæiske genopretningsplan efter covid-19 (genopretnings- og resiliensfaciliteten)* (vedtaget i oktober 2024) (EUT C, C/2024/7057, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7057/oj).

([6]) Revisionsretten — Kommissionens decharge for 2023: Høring af kommissærerne Valdis Dombrovskis og Paolo Gentiloni om genopretnings- og resiliensfaciliteten (Budgetkontroludvalget — Europa-Parlamentet — 12. november 2024) [1] Europa-Parlamentet — The 100 largest recipients of Recovery and Resilience Facility.

([7]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse — En EU-investeringsfond for økonomisk modstandsdygtighed og bæredygtig konkurrenceevne (initiativudtalelse) (EUT C, C/2024/6862, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6862/oj).

1.5.3. EØSU foreslår, at Kommissionen som led i det europæiske semester anvender indikatorer, der er uløseligt forbundet med tilgangen til velfærdsøkonomi, med henblik på at vurdere situationen i de enkelte medlemsstater og give et mere omfattende billede.

2. **Indledning**

2.1.1. Denne initiativudtalelse er en del af en pakke sammen med en informationsrapport og følger op på arbejdet i EØSU's gruppe om det europæiske semester: høring af nationale økonomiske og sociale råd, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer fra EU's medlemsstater om centrale emner i det europæiske semester. Denne udtalelse supplerer informationsrapporten, som indsamler synspunkter fra arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer i medlemsstaterne om de nationale reform- og investeringsforslag og deres gennemførelse (det europæiske semester 2024-2025) ved at medtage EØSU's politiske anbefalinger, konklusioner og politiske forslag baseret på resultaterne af den høring af interessenter, der er beskrevet i rapporten.

2.1.2. Takket være denne høring fortsætter EØSU sit arbejde med at fremme et mere deltagelsesbaseret europæisk semester og en mere deltagelsesbaseret ramme for økonomisk styring med større ejerskab på nationalt plan og større inddragelse af det organiserede civilsamfund. En bred deltagelse støtter evidensbaseret beslutningstagning og den demokratiske legitimitet og øger offentlighedens støtte til transformerende politikker og systemiske ændringer.

3. **Baggrund**

3.1.1. Denne initiativudtalelse fokuserer først og fremmest på medlemsstaternes reformer og investeringsforanstaltninger, navnlig dem, der er baseret på de landespecifikke henstillinger for 2024 og gennemførelsen heraf. Som led i forårspakken for det europæiske semester 2024 foreslog Kommissionen i juni udkast til landespecifikke henstillinger for 2024, som Rådet vedtog med mindre ændringer i juli 2024. Disse landespecifikke henstillinger omfatter i) en henstilling om finanspolitik (CSR1), ii) en henstilling om gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten og programmerne under samhørighedspolitikken ([8]) (CSR2) og iii) henstillingerne CSR3 og CSR4, som dækker yderligere udestående politiske prioriteter eller særlige forhold i medlemsstaterne. Omkring to tredjedele af de henstillinger, der blev fremsat i henhold til CSR3 og CSR4, vedrørte politikker til styrkelse af arbejdsmarkederne gennem uddannelse og investering i færdigheder, fremme af den grønne omstilling og andre energirelaterede politikker og håndtering af udestående spørgsmål om konkurrenceevne. Dernæst fokuseres der i denne initiativudtalelse på de mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag, som er kernen i den nye ramme for økonomisk styring ([9]). I disse planer fastsætter medlemsstaterne deres finanspolitiske mål, prioriterede reformer og investeringer ([10]) samt foranstaltninger til afhjælpning af eventuelle makroøkonomiske ubalancer i en finanspolitisk tilpasningsperiode.

3.1.2. I den forbindelse opfordrer EØSU til permanente og strukturerede procedurer for høring af arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer i forbindelse med udarbejdelsen af de nationale planer ([11]). Desuden tilskyndes medlemsstaterne i artikel 11 i forordningen om den nye ramme for økonomisk styring ([12]) til at høre arbejdsmarkedets parter, regionale myndigheder, civilsamfundsorganisationer og andre relevante nationale interessenter, når de udformer planerne, i overensstemmelse med de nationale retlige rammer. I betragtning af den korte tidsramme for udarbejdelsen af det første sæt nationale mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag kunne medlemsstaterne — men var ikke forpligtet til at — gennemføre sådanne høringer i forbindelse med det europæiske semester 2025. De skal høre de nationale interessenter i forbindelse med udarbejdelsen af alle fremtidige planer, selv om der ikke er fastsat kvalitetskriterier for høringer. For det tredje og endelig undersøges i denne initiativudtalelse de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af de reformer og investeringer, der er fastsat i de nationale genopretnings- og resiliensplaner ([13]).

([8]) Inforegio — New Cohesion Policy.

([9]) Kommissionens meddelelse om *Det europæiske semester 2025*: *realisering af den nye ramme for økonomisk styring* (26. november 2024).

([10]) Reformer og investeringer, der imødekommer både de vigtigste udfordringer, der er udpeget i forbindelse med det europæiske semester, og EU's fælles prioriteter.

([11]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om effektiv samordning af de økonomiske politikker og multilateral budgetovervågning og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97« (COM(2023) 240 final — 2023/0138 (COD)), »forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1467/97 om fremskyndelse og afklaring af gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud« (COM(2023) 241 final — 2023/0137 (CNS)), »forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2011/85/EU om krav til medlemsstaternes budgetmæssige rammer« (COM(2023) 242 final — 2023/0136 (NLE)) (EUT C, C/2024/880, 8.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/880/oj).

([12]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1263 af 29. april 2024 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning samt om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 (EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([13]) Genopretnings- og resiliensfaciliteten, Kommissionen.

4. **Generelle bemærkninger**

4.1. ***Reform- og investeringsforanstaltningerne i medlemsstaterne, navnlig dem, der er baseret på de landespecifikke henstillinger for 2024, og gennemførelsen af disse foranstaltninger***

4.1.1. Relevansen af de landespecifikke henstillinger i medlemsstaterne med hensyn til at tackle nationale udfordringer varierer fra medlemsstat til medlemsstat, og EØSU opfordrer Kommissionen til at være særlig opmærksom på skræddersyede henstillinger vedrørende sunde budgetpolitikker for finansiel stabilitet og langsigtet vækst, offentlige udgifter, offentlige tjenesters og forsyningspligtydelsers bæredygtighed, bedre institutionel koordinering, forbedring af socialpolitikkerne (navnlig på områder som sundhedspleje, udvikling af færdigheder, uligheder og inklusion) samt den digitale og den grønne omstilling (navnlig ved at integrere miljømål i offentlige politikker). Der bør også være fokus på beskatning for at støtte disse reformer og omstillinger. EØSU opfordrer til, at man prioriterer de aktuelle økonomiske udfordringer såsom boliger, social beskyttelse, leveomkostninger og energiomkostninger samt strukturelle spørgsmål, der underminerer EU's konkurrenceevne, eksempelvis overdreven regulering og langvarige tilladelsesprocedurer. EØSU opfordrer også de nationale regeringer til at gennemføre de investeringer og reformer, der foreslås i disse landespecifikke henstillinger, mere effektivt og systematisk gennem langsigtet strategisk planlægning.

4.1.2. EØSU bemærker forskellene mellem medlemsstaterne med hensyn til, hvordan verdensmålene for bæredygtig udvikling integreres i de landespecifikke henstillinger, og opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at øge den systematiske kommunikation og bevidstgørelse om disse mål, når investerings- og reformforslag omsættes til konkrete tiltag og foranstaltninger. Denne øgede offentlige forståelse af verdensmålene for bæredygtig udvikling vil skabe betydelige muligheder for at sikre en holistisk tilgang til bæredygtig udvikling. EØSU understreger behovet for at reformere det europæiske semester for bedre at styre og støtte gennemførelsen af EU's mål og delmål, der eksempelvis er fastsat i den europæiske grønne pagt, den europæiske søjle for sociale rettigheder og FN's pagt for fremtiden, der blev vedtaget i september 2024 ([14]), og for at styrke EU's nuværende lave konkurrenceevne. EØSU er enig i, at omfattende målsætninger og klare og ambitiøse mål for gennemførelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling inden for rammerne af det europæiske semester vil gøre det muligt at vurdere, om de eksisterende politikker og investeringer er effektive og fører til fremskridt i den rigtige retning, eller om der er behov for yderligere reformer og investeringer, som processen derefter kan anbefale ([15]). EØSU mener derfor også, at der er behov for at genoverveje den nuværende tilgang til mangelanalyse, der anvendes i forbindelse med det europæiske semester.

4.1.3. Det overordnede mål med høringen af arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer er at træffe beslutninger om retningen for den sociale og økonomiske politik i de kommende år. De emner, der drøftes inden for rammerne af det europæiske semester, er generelt de emner, der er mest relevante for det organiserede civilsamfund. På den ene side kan de nationale interessenter bidrage med deres ekspertise, og på den anden side kan de også foreslå vigtige foranstaltninger. Selvom der i øjeblikket findes mange deltagelsesmekanismer, indeholder de ingen reel dialog og formår sjældent at følge op på de stillede spørgsmål, hvilket fører til frustration. EØSU gentager sin opfordring til, at der vedtages en struktureret høringsproces på europæisk plan med formaliserede høringsprocedurer, der er mere harmoniserede og gennemsigtige. Formålet med denne procedure er at sikre, at arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationerne inddrages i beslutningsprocessen på en systematisk, hurtigere, mere omfattende og effektiv måde. Den bør også sikre, at interessenterne høres om, hvordan deres input er blevet anvendt, og hvorfor de pågældende beslutninger er blevet truffet.

4.1.4. Kommissionen bør samtidig fortsætte sin strukturelle dialog med de nationale arbejdsmarkedsparter og civilsamfundsorganisationer. Kommissionen bør kræve, at medlemsstaterne fremlægger et detaljeret resumé af høringerne af interessenterne. Endelig opfordrer EØSU til, at det reformerede partnerskabsprincip medtages i det europæiske semester ([16]).

([14]) https://www.un.org/en/summit-of-the-future/pact-for-the-future.

([15]) A European Agenda To Navigate Uncertain Times — How to steer the EU towards wellbeing for all now and in the future — MERGE (mergeproject.eu).

([16]) Den Europæiske Socialfonds støtte til arbejdsmarkedets parter i perioden 2007-2013, forordning 2021/1060, EØSU's sonderende udtalelse om Styrkelse af resultatorienteringen i samhørighedspolitikken efter 2027 — udfordringer, risici og muligheder (EUT C, C/2025/2018, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2018/oj) og evalueringsrapport Midtvejsevalueringen af genopretnings- og resiliensfaciliteten om adfærdskodeks og drøftelser med interessenter ved konferencen i CEMR og offentliggørelsen af dets dokument Top level decision — Local consequences: The European Semester explained den 2. december 2024.

4.2. ***De mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag og EU's nye ramme for økonomisk styring***

4.2.1. Med hensyn til indholdet af de nuværende planer er der generelt fortsat tvivl om, hvorvidt de foreslåede foranstaltninger er tilstrækkelige til at imødegå de udfordringer, som medlemsstaterne står over for, såsom den dobbelte omstilling, innovation og bæredygtig konkurrenceevne samt de geopolitiske og strukturelle udfordringer med hensyn til sikkerhed og forsvar, strategisk autonomi, demografi, energi, infrastruktur, social beskyttelse, social samhørighed og plejetjenester. Desuden mener EØSU, at den indvirkning, som hovedkonklusionerne i Letta ([17])- og Draghirapporterne vil få på Kommissionens nye arbejdsprogram, bør skabe mulighed for at ændre noget af indholdet i de nationale finanspolitiske og strukturelle planer, forudsat at de makroøkonomiske parametre, der garanterer de offentlige finansers holdbarhed på mellemlang og lang sigt, overholdes.

4.2.2. På trods af sin opfordring til, at repræsentanter for det organiserede civilsamfund får en garanteret rolle i udformningen og gennemførelsen af de økonomiske, beskæftigelsesmæssige og sociale politikker, der skal medtages i de mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag ([18]), kunne EØSU bemærke, at interessenter i mange medlemsstater ikke havde fået adgang til indholdet af den nationale plan, før den blev forelagt Kommissionen, eller inden Kommissionen sendte sin vurdering af disse planer. Dette, til trods for at planerne skaber det politiske anker for medlemsstaternes økonomiske politikker og finanspolitikker samt prioriterede reformer og investeringer for de næste 4-7 år. Nationale interessenter kan bidrage med deres ekspertise og kan også foreslå passende foranstaltninger, der afspejler virkeligheden i praksis. Situationen er meget negativ, ikke mindst på grund af det nationale ejerskab af de forpligtelser, der er indgået i planerne, som er en af de faktorer, der med størst sandsynlighed kan sikre deres gennemførelse, kun kan opnås, hvis de politiske og sociale aktører har været i stand til at deltage i udarbejdelsen af dem gennem formelle høringsprocesser. Dette bør tillige sikres i tilfælde af aktivering af den generelle undtagelsesklausul.

4.2.3. De samme interessenter og EØSU gentager derfor deres opfordring til Kommissionen om at udarbejde en EU-forordning om, hvordan arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationerne kan inddrages i processen med det europæiske semester og EU's ramme for økonomisk styring. I denne forordning fastlægges de grundlæggende principper og karakteristika for deltagelsesprocessen, som skal overholdes i medlemsstaternes procedurer ([19]).

4.3. ***Gennemførelsen af de reformer og investeringer, der er fastsat i de nationale genopretnings- og resiliensplaner***

4.3.1. Med hensyn til, om de nationale regeringer vil være i stand til at absorbere midlerne fra genopretnings- og resiliensfaciliteten senest den 31. august 2026, er mange interessenter i tvivl om, hvorvidt de vil være i stand til at gøre dette fuldt ud eller korrekt. Der er en risiko for, at de tilsvarende midler vil blive anvendt ineffektivt til skade for kvaliteten og effektiviteten af de projekter og operationer, der gennemføres med støtte fra genopretnings- og resiliensfaciliteten. Der er risiko for, at betydelige midler går tabt, hvis regeringerne ikke intensiverer gennemførelsen af de reformer og investeringer, der er fastsat i genopretnings- og resiliensplanerne. Selv om der er gjort fremskridt med hensyn til at absorbere midler og gennemføre genopretnings- og resiliensplanerne, er der stadig et presserende behov for at fremskynde dette. Det skyldes navnlig utilstrækkelig administrativ kapacitet på nationalt og lokalt plan, ineffektivitet, gennemsigtighedsproblemer, forvaltningsproblemer og manglende planlægning og utilstrækkelige ressourcer i forbindelse med gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen. Der er også konstateret andre årsager til forsinkelser i gennemførelsen, f.eks. manglende initiativ fra den private sektors side, urealistiske frister og fragmenteret koordinering mellem offentlige organer, mindre projekters manglende evne til at skaffe tilstrækkelige midler, mangel på ressourcer og ufleksible frister, der fører til forsinkelser på grund af bureaukratiske procedurer, utilstrækkelig forberedelse af reformer, manglende høring af interessenter, der fører til dårlig forberedelse af reformer, ingen tidsplaner for projektgennemførelse samt forsinkelser som følge af langvarig udarbejdelse af lovgivningsforslag og udbudsprocedurer.

([17]) Enrico Letta — Much more than a market (April 2024).

([18]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om effektiv samordning af de økonomiske politikker og multilateral budgetovervågning og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97« (COM(2023) 240 final — 2023/0138 (COD)), »forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1467/97 om fremskyndelse og afklaring af gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud« (COM(2023) 241 final — 2023/0137 (CNS)), »forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2011/85/EU om krav til medlemsstaternes budgetmæssige rammer« (COM(2023) 242 final — 2023/0136 (NLE)) (EUT C, C/2024/880, 8.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/880/oj).

([19]) EØSU's udtalelse om *Reform- og investeringsforslag og deres gennemførelse i medlemsstaterne — hvad er det organiserede civilsamfunds holdning? (Det europæiske semester 2023-2024)* (EUT C, C/2024/4054, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4054/oj), *EØSU's anbefalinger til en gennemgribende reform af det europæiske semester* (EUT C 228 af 29.6.2023, s. 1), og *Nye regler for økonomisk styring gearet til fremtiden* (EUT C, C/2023/880, 8.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/880/oj).

4.3.2. Det er derfor af afgørende betydning, at alle sociale og økonomiske parter tages med på råd og lyttes til, og at der sørges for fuld information til offentligheden samt passende kommunikation. EØSU opfordrer til bedre koordinering, planlægning og tildeling af ressourcer for at indhente forsinkelser, strømlinede procedurer, herunder begrænsning af unødvendig dokumentation og indførelse af digitale løsninger. Udvalget opfordrer også medlemsstaterne til at give administrativt personale adgang til uddannelse og kompetenceudvikling for at forbedre projektforvaltningen og de administrative processer. EØSU ([20]) har endvidere understreget behovet for bedre, rettidig og konsekvent information om status for de nationale genopretnings- og resiliensplaner.

4.3.3. EØSU fastholder, at der er behov for gennemsigtighed med hensyn til de endelige modtagere af midlerne, og har opfordret Kommissionen og de nationale regeringer til at forenkle procedurerne, mindske bureaukratiet og yde støtte for at sikre, at planerne gennemføres effektivt og rettidigt. Det opfordrer til større gennemsigtighed i fremtiden for de endelige modtagere ([21]). Medlemsstaterne har offentliggjort mere end 100 af de største modtagere, og i nogle tilfælde er de ti største fra den offentlige sektor ([22]). Større gennemsigtighed vil gøre det muligt at kende den fuldstændige liste over modtagere af midler fra genopretnings- og resiliensplanerne. Kommissionen bør ændre definitionen, som ikke findes i forordningen, men i retningslinjerne ([23]). Strømmen af midler fra genopretnings- og resiliensfaciliteten skal være gennemsigtig og sporbar for at sikre, at disse ressourcer anvendes effektivt. Vi bør harmonisere oplysningerne i forbindelse med offentlige midler.

4.3.4. EØSU opfordrer til, at den næste årsberetning om genopretnings- og resiliensfaciliteten omfatter en tematisk analyse af inddragelsen af arbejdsmarkedets parter, civilsamfundsorganisationer, nationale parlamenter og lokale og regionale myndigheder ([24]).

4.3.5. Udvalget opfordrer til en forlængelse af fristen for anvendelse af midler fra genopretnings- og resiliensfaciliteten, hvis det viser sig, at en manglende forlængelse vil føre til tab af midler ([25]). Der er behov for større fleksibilitet med hensyn til, hvordan de nationale planer gennemføres. Der er en tidsforskydning mellem forhandlingerne om FFR og den officielle afslutning af genopretnings- og resiliensfaciliteten. Ideelt set bør afslutningen af genopretnings- og resiliensfaciliteten bringes i overensstemmelse med den nye FFR, hvilket vil give medlemsstaterne mere tid til at gennemføre de planlagte investeringer og reformer. EØSU har desuden bemærket, at det organiserede civilsamfund i flere medlemsstater går ind for at anvende genopretnings- og resiliensfacilitetens resultatbaserede tilgang til FFR, og at denne tilgang vil være en acceptabel løsning på de manglende fremskridt hen imod vores fælles mål. Den bør dog ledsages af en garanti for fleksibilitet med hensyn til, hvordan den gennemføres, og af bindende regler for at sikre, at medlemsstaterne overholder reglerne, idet der sigtes mod både tiltrækningskraft og håndhævelse. Under alle omstændigheder anbefaler EØSU, at man undgår unødvendig centralisering og yderligere byrder for alle programmer, idet man bevarer den specifikke metode, der har gjort de vigtigste EU-programmer (såsom programmerne under samhørighedspolitikken) til en succes, og partnerskabsprincippet, der sikrer, at de relevante interessenter inddrages på passende vis.

4.3.6. EØSU understreger behovet for at fastsætte mere detaljerede delmål og mål for bedre at definere evalueringsværktøjer og -parametre og for at sikre, at de oplysninger, som medlemsstaterne giver, er pålidelige ([26]). Udvalget understreger, at der også er behov for at fokusere mere på udformningen af grænseoverskridende projekter.

4.3.7. Endelig insisterer udvalget på, at genopretnings- og resiliensfaciliteten skal være en succeshistorie. Det organiserede civilsamfund fremhæver flere erfaringer fra genopretnings- og resiliensfaciliteten, som kan anvendes på andre af EU's finansielle instrumenter. Disse erfaringer vedrører forskellige emner såsom bureaukrati og strømlinede procedurer, inddragelse af nationale arbejdsmarkedsparter og civilsamfundsorganisationer, den fleksibilitet, der gives til gennemførelsen af instrumentet, behovet for bedre koordinering samt planlægning og overvågning af et sådant instrument.

([20]) Evalueringsrapport om *Midtvejsevaluering af genopretnings- og resiliensfaciliteten*.

([21]) Revisionsretten — Kommissionens decharge for 2023: Høring af kommissærerne Valdis Dombrovskis og Paolo Gentiloni om genopretnings- og resiliensfaciliteten (Budgetkontroludvalget — Europa-Parlamentet — 12. november 2024) [1] Europa-Parlamentet — The 100 largest recipients of Recovery and Resilience Facility.

([22]) Europa-Parlamentet — The 100 largest recipients of Recovery and Resilience Facility funds.

([23]) Revisionsretten — Særberetning 13/2024 (september 2024): »**Anbefaling 1 — Sikre en konsekvent anvendelse af begrebet »endelig modtager«.** Kommissionen bør sikre, at medlemsstaterne har en fælles forståelse af begrebet »endelig modtager« og anvender det konsekvent.«

([24]) I overensstemmelse med Det Europæiske Regionsudvalgs udtalelse ECON-VII/037 om *Midtvejsevaluering af den europæiske genopretningsplan efter covid-19 (genopretnings- og resiliensfaciliteten)* (vedtaget i oktober 2024) (EUT C, C/2024/7057, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7057/oj).

([25]) I overensstemmelse med Det Europæiske Regionsudvalgs udtalelse ECON-VII/037 om *Midtvejsevaluering af den europæiske genopretningsplan efter covid-19 (genopretnings- og resiliensfaciliteten)* (vedtaget i oktober 2024) (EUT C, C/2024/7057, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7057/oj).

([26]) Revisionsretten — Kommissionens decharge for 2023: Høring af kommissærerne Valdis Dombrovskis og Paolo Gentiloni om genopretnings- og resiliensfaciliteten (Budgetkontroludvalget — Europa-Parlamentet — 12. november 2024) [1] Europa-Parlamentet — The 100 largest recipients of Recovery and Resilience Facility.

4.4. ***Investeringsbehov for at imødegå nuværende og fremtidige udfordringer***

4.4.1. EØSU er enig i analysen og konklusionerne i Draghirapporten ([27]) om, hvordan EU bør imødegå de mange aktuelle udfordringer ([28]) ved at sætte en stopper for den alvorlige underinvestering i den europæiske økonomi i de seneste årtier og fremme bæredygtig konkurrenceevne. Dette er imidlertid meget vanskeligt at opnå, da mange medlemsstater er nødt til at nedbringe deres offentlige underskud og gældsniveauer gennem de nationale finanspolitiske og strukturelle planer, der er fastsat i EU's nye ramme for makroøkonomisk styring. Der er to måder, hvorpå man kan gøre disse mål og politikker forenelige og sikre, at de finansieres tilstrækkeligt. For det første er vi nødt til bedre at koordinere de nationale investeringer og styrke dem med europæiske politiske retningslinjer. Dette kræver en styrkelse af det europæiske semester og forbedring af dets funktion. For det andet er vi nødt til at styrke EU's finansieringskapacitet med betydelige omstruktureringer og stigninger i den næste FFR, samtidig med at det overvejes at oprette en strategisk investeringsfond, der prioriterer finansieringen af europæiske fælles goder og nationale investeringer, der afspejler de vigtigste europæiske politiske prioriteter. Vi bør også øge EIB's finansieringskapacitet gennem en ny forbedret udgave af de specifikke InvestEU-programmer (såsom InvestAI-initiativet og den bebudede Europæiske Fond for Konkurrenceevne).

4.4.2. Modsætningsforholdet mellem behovet for samtidig at håndtere en kraftig stigning i investeringerne og behovet for at nedbringe gældsniveauet, uden at det går ud over politikkerne for social samhørighed, kræver også handling med hensyn til skatteindtægter. EØSU mener, at den europæiske økonomiske politik bør omfatte retningslinjer for at fremme en passende, retfærdig og mere koordineret beskatning på EU-plan, der bidrager til at fremme økonomisk vækst, hvilket igen kan føre til en bæredygtig stigning i de offentlige indtægter. Desuden bør disse skatteretningslinjer skræddersys til de enkelte medlemsstater under hensyntagen til deres økonomis struktur og skattesystem samt fremme en ligelig fordeling af indkomst og formue.

4.4.3. I Draghirapporten blev det påpeget, at EU's opsparing, som er 50 % højere end i USA, ikke i tilstrækkelig grad kanaliseres til investeringer. Den indsats, der er nødvendig for at fuldføre kapitalmarkedsunionen ved at overvinde de problemer, der har forhindret dette i så mange år, kan ikke længere udsættes. Samtidig skal EU revidere og tilpasse alle politikker, der tilskynder til og fremmer kanaliseringen af kapital til EU's prioriterede investeringsmål.

4.4.4. Koordinerede nationale reformer og investeringer vil også være et centralt element i EU's nye kompas for konkurrenceevne. Kommissionen har bebudet oprettelsen af et nyt værktøj til koordinering af konkurrenceevnen, der skal anvendes sideløbende med de foranstaltninger, som medlemsstaterne har truffet for at opfylde fælles prioriteter for konkurrenceevnen. Deri hedder det, at tilgangen med at kombinere reformer og investeringer med henblik på at gennemføre EU's prioriteter på nationalt plan, som blev indført i det europæiske semester og NextGenerationEU, vil blive suppleret med koordinerede grænseoverskridende og EU-dækkende foranstaltninger gennem et værktøj til koordinering af konkurrenceevnen. Formålet med dette værktøj vil være at tilpasse industri- og forskningspolitikker og investeringer på EU-plan og nationalt plan, og det vil fungere sideløbende med et strømlinet europæisk semester med fokus på reformer og investeringer til at styrke konkurrenceevnen på nationalt plan. Under den næste FFR vil gennemførelsen af værktøjet til koordinering af konkurrenceevnen desuden blive støttet af en ny Fond for Konkurrenceevne. EØSU opfordrer til yderligere præcisering af, hvordan disse værktøjer hænger sammen med det europæiske semester, så yderligere og unødvendigt bureaukrati undgås.

Bruxelles, den 30. april 2025.

Oliver RÖPKE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([27]) EU competitiveness: Looking ahead — Europa-Kommissionen.

([28]) Udfordringerne med at reagere samtidig på behovet for at øge produktiviteten og konkurrenceevnen i deres økonomier, store geopolitiske udfordringer, anvende begrebet åben strategisk autonomi på områder som sikkerhed og forsvar, industri- og handelspolitikker, gøre fremskridt med hensyn til at nå målene for den grønne og den digitale omstilling, styrke den sociale samhørighed og gennemføre den europæiske søjle for sociale rettigheder.